

Veće hrvatske orguljaške glazbe

(Solistički koncert Anđelka Klobučara)

Velika i lijepa misao da u nas ne-
prestanu oživljavaju i predočavaju
orguljaški opusi naših suvremenih
skladatelja, neprestana je ideja vo-
dilja našeg istaknutog orguljaša
Anđelka Klobučara. Sigurno je
da se čovjek mora uvijek iz-
nova diviti nenadmašivim djelima
jednog Bacha, no svi naponi da
»kraljica instrumenata« progovori
suvremenim jezikom, napose u vri-
jedni pažnje. Zato je veće 11. VI.
ove godine u katedrali htjelo doča-
rati dokle smo došli i kolike su mo-
gućnosti tzv. klasičnih orgulja da
govore suvremenim jezikom.

Koncert je bio zamišljen tako da
u svom prvom dijelu budu izvede-
ne varijacije na stare hrvatske ko-
rale iz »Citharae octochordae«, dok
su drugi dio sačinjavale kompozici-
je N. Devčića, A. Klobučara i M. Ruž-
djaka u kojima su autori išli za tim
da iskoriste orgulje u svim njiho-
vim tehničkim, zvukovnim i efektiv-
nim dimenzijama. I kao što je već
stara antička misao zastupala prin-
cip da harmonija proizlazi iz ujedi-
njavanja suprotnosti, tako bismo
možda i ovog puta smjeli zaključiti,
da je plod suprotnosti orgulja
kao klasičnog instrumenta i koncepcija
jedne avangardne glazbe napisa-
ne za taj instrument jedna ose-
buna harmonija, koju je nemoguće
doživjeti uniformno. Zato su po-
stojali i postojat će komentari i
kritike, koje će možda i bitno razli-
kovati u svojim stavovima.

Preludij na temu »Uskrсну Isus
doista« varijacije »Rumena prelepa
zorca« N. Njirića neobično su za-
nimljive. Skladatelj ih je obradio
sa svih aspekata stvaralačke mašte.
Obje imaju svojih specifičnosti. Prva
svoj pobjednički smisao, a druga
najljepši ideal ostvaren u
čovjeku.

Slična misao vodila je i Miletića
u »Hrvatskoj litaniji« i »Passacagli
i fugi«. Kroz obje dominira duboka
proživljenost autora, koji je meditirao
nad svakom svojom skladbom.

Špoljarić je obradio motiv BACH
već poznat u glazbenoj literaturi.
Zato izbjegava bilo koju sličnu
misao, koja bi nas možda mogla
podsjetiti na ono što već postoji.
Zato je ovaj opus vrijedan osobite
pažnje.

Drugi dio programa, kako je već
rečeno, ispunili su svojim kompo-
zicijama N. Devčić: »Res sonora«,
A. Klobučar: »Fantazija i toccata«
i mladi skladatelj M. Ruždjak svojim
prviencem »Vitae arbor«. Svenjih
je vodila jedna misao: odrediti po-
lje glazbenog zbivanja ne definirajući
ga do kraja. Unatoč stvorenim
zakonima tradicije, koje oni mimo-
ilaze, njihova glazba ima nećeg moć-
nog, neobjašnjivog. To su novoot-
voreni putovi u viziji buduće orgu-
ljaške literature. Ogromna nabuja-

lost dinamičnih misli, koje su međusobno
povezuju i nadopunjavaju po
principu ravnopravnosti. Zato je sa-
svim pogrešno ako se slušatelj ne
može doživljajno pomaknuti u svoje
vrijeme, te očekuje doživljajima
Bacha, što i kako će jedan suvremeni
skladatelj progovoriti jezikom
svog vremena na orguljama.

Budući da je Klobučar skla-
datelj i orguljaš, mogao je posve au-
tentično interpretirati sve suvremene
opuse, koji često puta imaju i
te kao velike zahtjeve. Tako je za-
laganjem i naporima A. Klobučara
i ovog puta bila prezentirana svim
ljubiteljima glazbe, panorama dje-
la naših orguljaških skladatelja, u
kojoj smo po principu suprotnosti
ipak doživjeti lijepe harmonije.

S. Golenić

Glazba J. S. Bacha

U crkvi sv. Marka u Zagrebu, 14.
lipnja 1972. Karitas u Zagrebu orga-
nizirao je koncert »Glazba J. S.
Bacha«. Program su izveli mladi za-
grebački glazbenici: Aranka Štimec
(flauta), Zoran Brajša (flauta), Kre-
šimir Matašin (klarinet), Ivica Sar-
delić (klarinet), Stjepan Obadić
(rog) Konstantin Iskra (fagot) i Je-
senka Tješić (orgulje). Čist prihod
koncerta bio je namijenjen napu-
štenoj djeci.

K. M.

Koncert mladih učenica

U okviru ovogodišnjega orgulja-
škog tečaja u organizaciji Instituta
za crkvenu glazbu u Zagrebu od 22.
do 31. kolovoza djelovalo je kao po-
sebno osvježeno zajedničko koncer-
tiranje dviju mladih polaznica In-
stituta, dviju Cecilija — sestre Ko-
bal i sestre Pleša (prva uršulinka,
druga Naše Gospe). U tom smislu
bio je naslovljen raspored tog kon-
certa — da, naime, taj koncert pri-
ređuje »Duo Cecilija« (Nadodajemo
da njih dvije u isto vrijeme studira-
ju glazbu i na Muzičkoj akademiji
u Zagrebu.) U manjoj dvorani dru-
gog kata sjemeništa na Kaptolu o-
kupilo se prilično društvanje sestara
i ostalih ljubitelja glazbe. Odmah
se vidjelo da će to biti u pravom
smislu riječi »komorni«, tj. sobni
koncert, nešto poput onih u cvatu
baroka. Bivši polaznik Instituta
Martin Mihoković, isusovac, svojom
najavom koncerta i kasnije opšir-
nim tumačenjem koncertnih točaka
još je više pojačao prisni ugođaj to-
ga simpatičnog koncertiranja.

Točke koncerta bile su izvođene
na dva instrumenta — glasoviru i
orguljama, pa i vokalne točke kon-
certa, koje je izvela mezzosoprani-
stica s. Cecilija Pleša, bile su uz prat-
nju s. Cecilije Kobal naizmjenice
na oba spomenuta instrumenta. Au-
tori skladba bili su najvećim dije-
lom iz klasičnog razdoblja: Gabrielli,
Frescobaldi, Marchesi, Vinko Jelić,
J. S. Bach, J. Chr. Bach i Beethoven
(Sonata u F, op. 10), dok su od au-

tora iz 19. stoljeća izvedena samo
dva djela: Rheinbergerov »Trio u
fis« i Dvorčakova Biblijska pjesma
»Gospod Bog je pastir moj«. Kao
kuriozitet je djelovala skladba J.
Christiana Bacha — duo glasovir-
orgulje, gdje je glasovir, mora se
priznati, za nijansu premalo uvažavao
pravila »dijaloga«.

Nekako se teško oteti dojmu da
se na našim glazbenim školama —
ne samo, dakle, na Institutu za crk-
venu glazbu — nerazmjerno više ga-
ji, na koncertima barem, izvođenje
klasične glazbe, negoli ih se uspijeva
sprijateljiti s glazbenim stvaranjem
prošlog stoljeća, možda još i manje
s današnjim. Može se to donekle i
razumjeti, jer se kod klasičnih skla-
daba besprijekornom tehnikom lakše
postizava korektna predodžba te
glazbe, dok se kod romantika, na
primjer, takva korektnost izvedbe
predmijeva naprosto kao nuždan
preduvjet autentičnog izvođenja te
glazbe, a na to istom pridolazi ona
prava umjetnička »nadgradnja« po-
moću dinamike i agogike.

Ovaj »sobni koncert« u okviru
orguljaškog tečaja godine 1972. u pu-
noj je mjeri ispunio svoju namjenu
u dva smjera: i kao odličan prikaz
djela iz preboga orguljaške i glos-
virske literature, a i kao primjer
što znači zauzeto i kontinuirano mu-
ziciranje, kojim se stječe ne samo
zamjerna tehnička spremnost već i
visoka osobna glazbena kultura, što
su je obadviije mlade izvođačice na
tom koncertu pokazale. Izvedene
točke njihova koncerta naišle su na
simpatičan primitak kod razdra-
gni slušalaca, a na kraju je bilo odu-
ševljena pljeska, odobravanja, česti-
tanja i cvijeća.

G. Đ.

Posljednji u seriji koncerata

Na VIII. orguljaškom tečaju ove
godine 30. 8. 1972. nastupio je prof.
Mato Leščan.

Svojim koncertom na orguljama
zagrebačke prvostolnice Mato Leščan
je dokazao punu zrelost umjet-
nika koji suvereno vlada svojim in-
strumentom.

U prvom dijelu umjetnik je pre-
zentirao djelo majstora njemačkog
baroka Buxtehudea i Bacha.

Preludij i fuga u D duru D. Bux-
tehudea bila je izvedena tehničkom
dotjeranošću i čvrstoćom barok-
nog stila.

Fantazija u G duru J. S. Bacha,
koja inače ne dolazi često na orgulj-
ske programe, Mato Leščan je
izveo pažljivo i muzikalno, ističući
sve karakteristike velikog leipziškog
kantora: virtuoznost na bogatim
harmonijskim spletoivima. Ovo je
djelo okarakterizirao veliki
stručnjak za Bacha Albert Schweizer
kao odraz čovječjeg životnog
vijekva (I st. poletna mladost, II st.
muževnost, III st. neizvjesna sta-
rost). Treće djelo na programu bio
je koral u A molu Cesara Franoka.

Osjećalo se da Mato Leščan voli muziku ovog obnovitelja francuske glazbe i izvanrednog orguljaša improvizatora, zato je izvedba ovog inače poznatog djela bila više nego izvrsna.

Iza Francka slijedila je Toccata u g molu F. Dugana, majstora hrvatskih orguljaša. Djelo je koncipirano stilom barokne polifonije obogaćene romantičnim harmonijama. Mato Leščan je ovdje dokazao punu umjetničku zrelost.

Za posljednje djelo svog koncerta odabrao je Mato Leščan Litanijsku Johana Alaina, francuskog orguljaša i herojskog mladića poginulog u drugom svjetskom ratu za obnovu svoje domovine.

Sin skladatelja Bernarda Alaina i brat glasovite orguljašice Marie-Claire, mnogo je obećavao novijoj orguljskoj literaturi. Ono što je ostavio pokazuje neobično živu duhu, koji se oduševljavao koralom i starijim načinima te modernom harmonijom punom oporosti i iznenađenja. Djelo je neobično snažno, te postavlja ne male zahtjeve na izvođača. Interpretacijom ovog djela Mato Leščan je ostavio svoje slušatelje pod dojmom velikog umjetničkog doživljaja.

Čestitamo prof. Matji Leščanu i zahvaljujemo za ovaj koncert sa željom da nas i slijedećeg tečaja obraduje ponovnim nastupom.

I. M.

Koncert I. Malinke (Zagrebačka katedrala, 14. 9. 1972.)

Svojim dosadašnjim koncertima, pa tako i ovim svojim posljednjim koncertom u zagrebačkoj katedrali, s. Imakulata Malinka je — kako izborom rasporeda, tako i ostvarenom izvedbom — potvrdila, da spada u red ozbiljnih i istaknutih orguljaša, koji dolaze u obzir ne samo za povremene nastupe u okviru pojedinih priredbi, nego i za redovite godišnje koncerte.

S. I. Malinka, rodom iz Nove Gradiške, studirala je u Zagrebu (Muzička škola P. Markovac te na Muzičkoj akademiji kod lani umrle prof. mr. Vlaste Hranilović) i na Papinskom institutu za crkvenu glazbu u Regensburgu, danas i sama djeluje kao prof. na Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu. Uz nastavnički rad razvila je i znatnu djelatnost kao koncertna orguljašica, priredivši niz uspješnih i zapaženih koncerata ne samo u raznim gradovima kod nas nego i u inozemstvu (Švicarska, Njemačka).

Rasporedi njenih koncerata često pokazuju širok raspon od starih majstora do suvremenih. Tako i na ovom svom koncertu počela je sa skladbama Hasslera, glavnog predstavnika protestantskog smjera u njemačkoj glazbi 16. stoljeća, slijedile su dvije skladbe istaknutog francuskog orguljaša iz 17. st. François Couperina (na žalost na rasporedu su navedene godine dvojice rođaka istog imena i prezimena, strica i nećaka — nećak je onaj najznatniji

iz te obitelji nazvan »le Grand« — a obojica su bili istaknuti orguljaši), a između tih djela našao se na rasporedu Adagio klasika Mozarta.

U prvom dijelu rasporeda slijedile su i skladbe dvojice suvremenih skladatelja, Larghetto iz Triptihona hrvatskog skladatelja i orguljaša Anđelka Klobučara i tri fuge iz ciklusa skladbi za orgulje na temu BACH Oskara Sigmunda, prof. na Institutu za crkvenu glazbu u Regensburgu, skladatelja koji pokazuje osobito zanimanje za hrvatske bilo skladbe bilo tekstove (Cesarić). Klobučarov Larghetto — iako moderno pisan — razmjerno je umjerenija njegova skladba, jer Klobučar u nekim svojim orguljskim skladbama pronalazi mnoge posve nove izražajne i zvukovne mogućnosti, koje suvremenom skladatelju pruža gotovo neiscrpivo bogatstvo orgulja, dok Sigmundove fuge pokazuju suvereno vladanje i oblikom i izražajem, uz smisao za bogatu zvučnost.

Drugi dio rasporeda, koji je slijedio gotovo bez odmora, donio nam je tri veće skladbe: Bio je to zanimljiv Preludij i fuga B. Brittena (Preludij je osobito lijep). Značaki skladana Fantazija i fuga u f molu našeg prerano umrlog A. Vidakovića, koja je izvedba ponovo potaknula misao o potrebi izdanja Vidakovićevih djela. Koncert je završen Bachovom veličanstvenom Passacagliom i fugom u c molu. To značajno djelo orguljske literature, veliko u svojoj zamisli, toliko raznoliko a ipak tako jedinstveno, cilj je i kamen kušnje mnogih orguljaša.

Taj bogati i raznoliki raspored, izveden gotovo bez predaha, predstavlja i velik napor, koji je vrsna orguljašica uspješno svladala. Posebno treba istaknuti njen smisao za registraciju — tu svojevrstnu instrumentaciju — kojom nastoji dočarati zvuk i mogućnosti glazbala u vrijeme nastanka pojedinih skladbi. I usprkos tome gotovo smo na čas požalili da u tom dijelu rasporeda ne dolaze do izražaja sve bogate mogućnosti koje orgulje pružaju, no za to je obilnu nadoknadu pružio daljnji tok rasporeda. Tu je došao do izražaja njen smisao za velike i logične gradacije, istaknuvši tako monumentalnost pojedinih skladbi.

Veoma dobar posjet znak je za njezinu majstorsku umjetnost.

(P.)

Majstori baroka

20. rujna o. g. u organizaciji Karitasa u Zagrebu, u crkvi sv. Marka održan je koncert pod nazivom »MAJSTORI BAROKA«.

Na programu su bila djela: Vitalija, Bacha, Händela i Telemana, koja su izveli mladi zagrebački umjetnici: Jesenka Tješić (orgulje), Valter Dešpalj (violončelo) Krešimir Matašin (klarinet), Aranka Štimec (flauta), Zoran Brajša (flauta), Konstantin Iskra (fagot) i Veselinka Ančevska (sopran). Koncert je bio veoma dobro posjećen, a čist prihod bio je namijenjen za napuštenu djecu Karitasa.

K. M.

II. Varaždinske barokne večeri (28. IX — 1. X 1972.)

Ako se prošetamo starim Varaždinom, neminovno ćemo zaključiti da je to grad baroka. Ova umjetnička epoha je ostavila ostvarenja na polju arhitekture, a i barokna glazba bila je omiljena Varaždincima, što je također i danas. To nam potvrđuju »Barokne večeri« koje su prošle godine po prvi put održane.

I ove jeseni Varaždin je ponovno pružio gostoprimstvo mnogim glazbenim umjetnicima i ljubiteljima ozbiljne glazbe. Program izvođen u četiri večeri bio je raznovrstan i vrijedan. Publika je provela ugodne trenutke u slušanju djela majstora baroka; domaćih: Julija Bajamontija, Amanda Ivančiča, Vinka Jelića, Antuna Sorkočevića, Ivana Šibenčanina; stranih: Corelia, Vivaldija, Händla, J. S. Bacha, J. Chr. Bacha i drugih.

Koncerti su održavani u koncertnoj dvorani Narodnog kazališta i u Isusovačkoj crkvi, a doživjeli su svoj puni uspjeh. Pod vodstvom renomiranog dirigenta Lovre Matačića prvu večer smo slušali Corelijev Concerto grosso u g molu i Sarabandu; J. S. Bachovu Muku po Mateju; J. Chr. Bachovu Sinfoniju br. 1 u B duru, Händlova Xerxesa u čijoj izvedbi se kao solista istakla mlada Marija Rožman, iznikla iz Varaždinske Muzičke škole. Prva večer nam je ostala u lijepoj uspomeni zahvaljujući dobroj izvedbi komornog studija zagrebačke filharmonije.

Ugodno iznenađenje za ovogodišnje posjetioce bila je svakako druga večer u kojoj je izveden oratorij Splićanina Julija Bajamontija »Prijenos sv. Dujma«, u novoj obradbi Anđelka Klobučara i režiji Antuna Celio-Cega, koji je bio također redatelj svečane premijere na Splitskim ljetnim igrama.

Svakako da treća večer ne zaostaje po raznovrsnosti izvedenih djela od prethodne večeri, a pečat je dao »Collegium musicum« iz Zagreba. Posebnu pažnju je privukla prazna večer arije »Ak' čudesa tražiš« Ivana Šibenčanina.

Kulminacija drugih varaždinskih baroknih večeri bio je završni koncert s izvedbom veličanstvenog djela svjetske glazbe, Händlovo »Messias«. Vodstvo nad mješovitim zborom i komornim orkestrom R T Zagreb i solistima Radmilom Bakočević (sopran), Nadom Puttar-Gold (mezzo-sopran), Zvonimirom Krnetićem (tenor) i Tugomirom Francom (bas) preuzeo je Vladimir Kranjčević. Na koncert smo pošli s mnogo očekivanja, no ona nisu u potpunosti bila ispunjena, jer je kvaliteta izvedbe bila prosječna.

Povodom »II. varaždinskih baroknih večeri« organizatori su upriličili izložbu »Lepoglavskog baroka« — na kojoj su prikazana neka od mnogobrojnih djela — iz lepoglavske pavlinske crkve, kojima se restauracijom pokušava vratiti prvobitni sjaj.